

A TURISZTIKAI KONJUNKTÚRA ALAKULÁSA

TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX

2023. november

Budapest, 2023. december

Készítette a GKI Gazdaságkutató Zrt.

E-mail: gki@gki.hu

Honlap: www.gki.hu

Postacím: 1461, Budapest, Pf. 232.

Készítették:

Dr. Molnár László

Udvardi Attila

Szerkesztette:

Udvardi Attila

A tanulmány a Magyar Turisztikai Szövetség és a VIMOSZ megbízására készült.

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	2
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI.....	11
TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX.....	12
Módszer.....	12
Az index és összetevőinek alakulása.....	12
A FELMÉRÉS TOVÁBBI EREDMÉNYEI.....	17
Foglalkoztatás.....	17
Üzleti helyzet, teljesítmény.....	18
Árak, költségek.....	21
Eredményesség.....	26
Fejlesztések.....	28

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

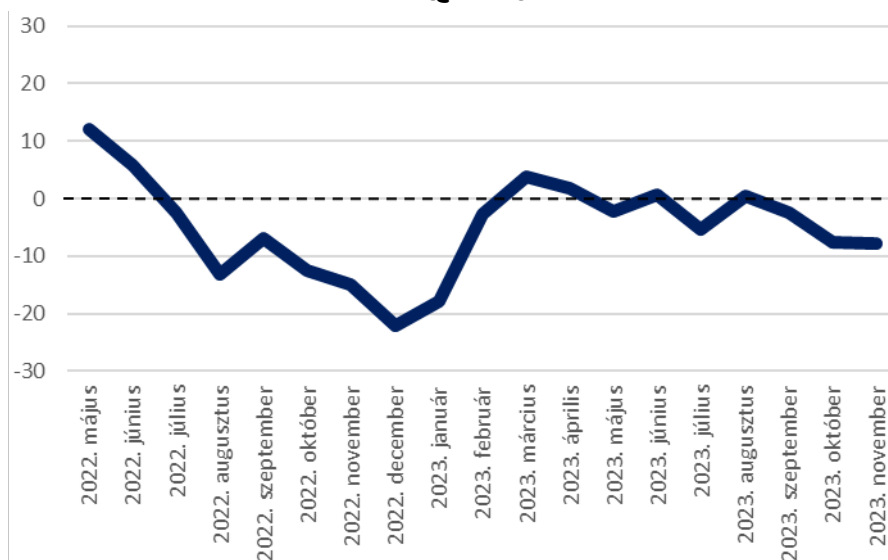
A tágabb értelemben vett turisztikai ágazat (turizmus, vendéglátás, rendezvényszervezés stb. a továbbiakban turizmus) régóta küzd a kevésbé reprezentatív felmérések eredményeiből adódó információhiánnyal. Ezért a Turisztikai és Vendéglátó Munkaadók Országos Szövetsége (VIMOSZ) a Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvánnyal és a GKI Gazdaságkutató Zrt.-vel közösen megalkotta a Turizmus Konjunktúra Indexet, mely havi gyakorisággal méri az ágazatban a konjunktúra várható alakulását, a piac és a közvélemény számára ezzel információt biztosítva a közeljövőben várható trendekről.

A felmérés a turizmust, mint szektort tágan értelmezi, az alábbi alágakat vizsgálja:

- szálláshely szolgáltatás (TEAOR 5500)
- vendéglátás (5600)
- utazásközvetítés, utazásszervezés (7910)
- konferencia, kereskedelmi bemutató szervezése (8230)
- fizikai közérzetet javító szolgáltatás (9604)

Jelen felméréssel együtt több mint 1,5 éves visszatekintéssel rendelkezünk az index alakulásáról.

A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

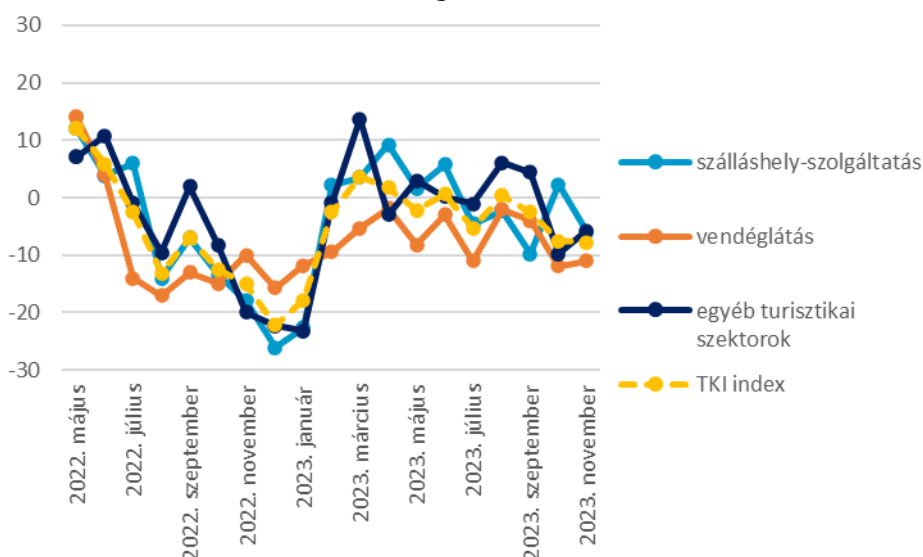

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A TKI index 2023. novemberben -8 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői helyzetüket enyhén romlónak érzékelik. Az index értéke nem változott a 11.

hónapban, ugyanakkor 7 ponttal haladja meg az egy évvel ezelőtti értékét. **A szálláshely szolgáltatásban csökkent az index**, míg a **vendéglátásban és az egyéb turisztikai szektorban emelkedett**.

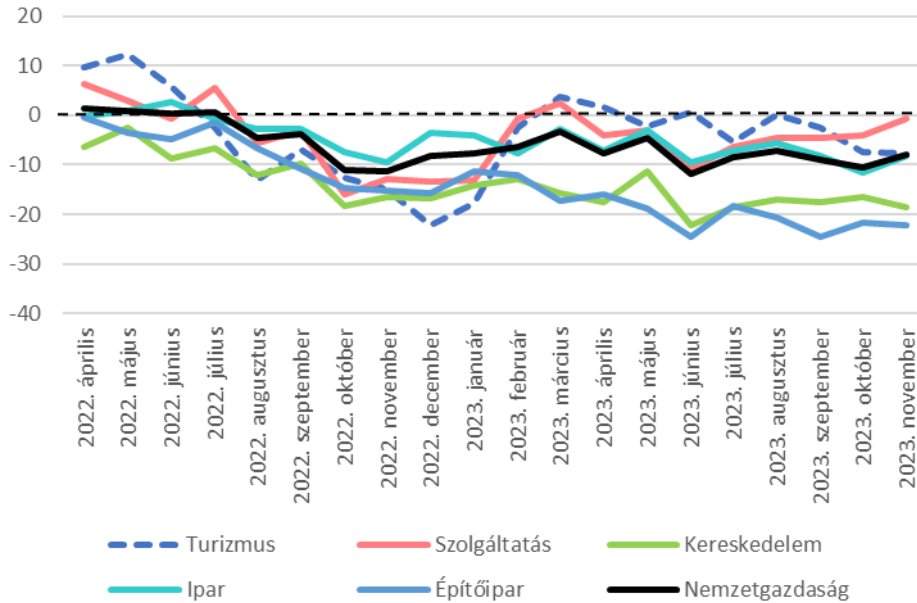
A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A TKI index novemberben alacsonyabb volt a GKI EU számára végzett konjunktúra kutatásában mért **szolgáltatási szektor konjunktúraindexénél** (-1 pont), megegyezett ugyanakkor a nemzetgazdasági átlagot képviselő GKI üzleti bizalmi indexel (-8 pont), valamint jelentősen meghaladta az építőipar (-22 pont) és a kereskedelem (-19 pont) indexét.

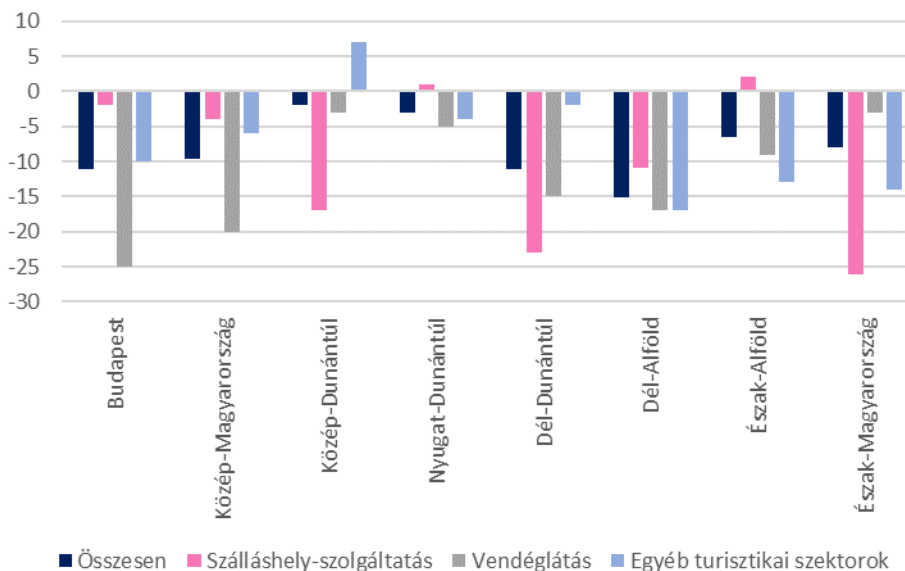
Ágazatok konjunktúraindexe - 2022. április - 2023. november (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A teljes turisztikai szektort tekintve a régiók közül mindegyik kedvezőtlen kilátásokat jelzett, közülük Közép- és Nyugat-Dunántúl régió esetében a kilátások csak enyhén negatívak.

TKI index régiók szerint - 2023. november (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

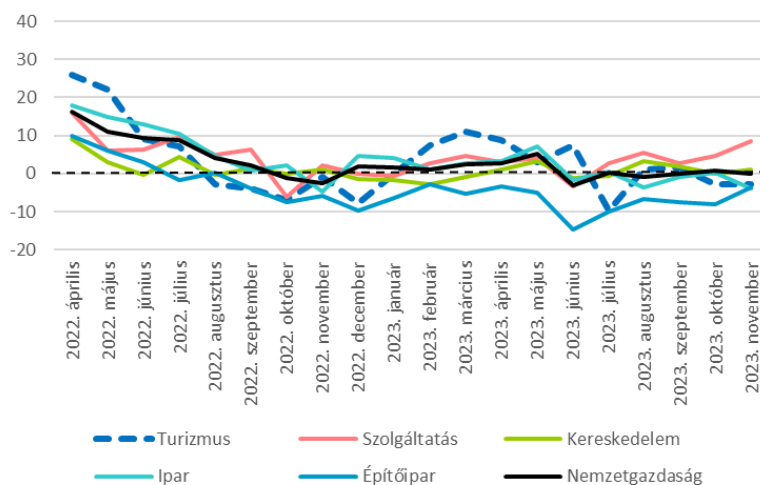
A **szálláshely-szolgáltatás konjunktúrája Közép-Magyarországon, Nyugat-Dunántúlon és Észak-Alföldön stagnálás közeli, míg a többi régióban negatív.** A **vendéglátásban mindenhol kedvezőtlen a helyzet,** de legkevésbé Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint az Észak-Alföldön. Az egyéb turisztikai alszektorban Közép-Dunántúlon kedvező a helyzet, de a Dunántúl másik két régiójában is legalább stagnálásközeli.

A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **-4 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **kissé csökkent a kereslet¹ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt.** **Az elmúlt hónaphoz képest 3 ponttal csökkent az index értéke.** Az egyes alszektorok erősen eltérnek e tekintetben: a mutató az egyéb turisztikai alszektorban a legalacsonyabb (-8 pont), míg a szálláshely-szolgáltatás alszektorban a legmagasabb (-1 pont). **A következő három hónapra vonatkozóan -3 pontot mértünk** (az előző év azonos időszakához képest), **mely egyrészt azt jelenti, hogy a cégek enyhén csökkentik állományukat, ugyanakkor a helyzet az előző hónaphoz képest nem változott.** A novemberi indexérték a szálláshely-szolgáltatásban -2 pont (nem változott októberhez képest) a vendéglátásban -6 pont (2 ponttal csökkent októberhez képest), míg az egyéb turisztikai alszektorban -1 pont (1 ponttal nőtt októberhez képest).

A turizmus foglalkoztatási várakozás indexe (-3 pont) 2023. novemberben elmaradt a GKI EU számára végzett konjunktúrakutatásában mért, a szolgáltatási szektorra számított index értéktől (+8 pont), valamint a nemzetgazdasági átlagtól (0 pont), az építőipar és az ipar indexét (mindkettő -4 pont) azonban meghaladta.

¹ Itt azért hasonlítottunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

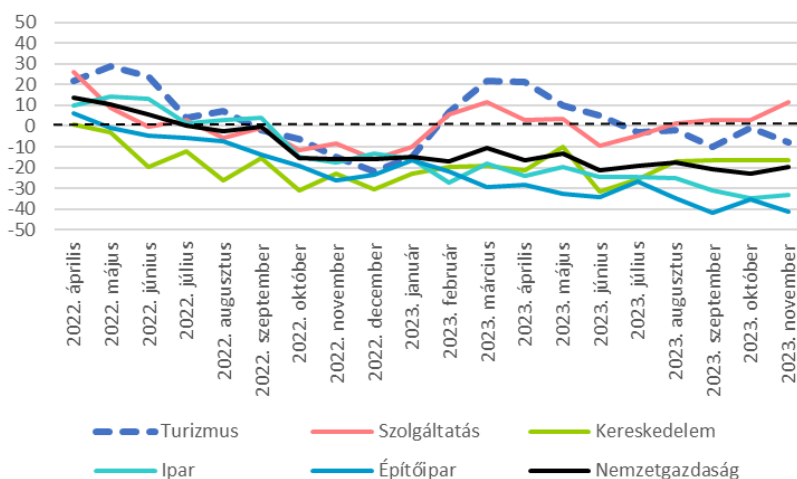
Ágazatok foglalkoztatási várakozás indexe - 2022. április - 2023. november (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A turizmus **teljesítmény várakozások indexe** (a szálláshely-szolgáltatásban vendégéjszakák számát, a vendéglátásban a vendégek számát, az egyéb turisztikai szektorban tevékenységtől függően a vendégek/ügyfelek/foglalások számát méri) **7 ponttal -8 pontra csökkent 2023. novemberben** (mely 2022. decemberhez képest 12 ponttal magasabb). Így jóval alacsonyabb, mint a GKI EU számára készülő konjunktúrakutatásában mért szolgáltatási szektor indexé (+12 pont), ugyanakkor jelentősen meghaladja a nemzetgazdasági átlagot (-20 pont), valamint az építőipar (-41 pont), az ipar (-33 pont), valamint a kereskedelem (-17 pont) átlagait.

Ágazatok teljesítmény várakozás indexe - 2022. április - 2023. november (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest **a szállásadók 15%-a növekedést**, 37%-uk stagnálást, s **48%-uk visszaesést vár a vendégéjszakák számában. A vendéglátásban működők közül 27% vár vendégforgalom növekedést** az előző év azonos időszakához képest, míg 38% stagnálást, **35%-uk pedig visszaesést vetít előre.** Az **egyéb turisztikai szektorban** működők **25%-a vár ügyfélforgalom növekedést** az előző év azonos időszakához képest, míg **15%-uk visszaesést prognosztizál** (stagnálást 60% vár).

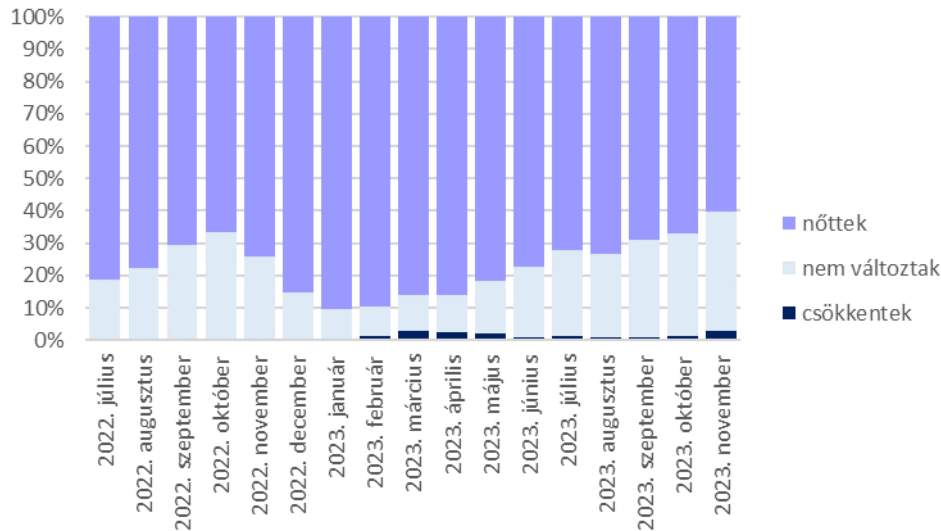
A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **kissé romló**, -4 ponton állt 2023. novemberben (1 pontos csökkenést mértünk októberhez képest). A mutató a legalacsonyabb, -11 pont a vendéglátásban (ugyanakkor októberhez képest 5 ponttal javult), ennél kevésbé alacsony a szálláshely szolgáltatásban (-5 pont, októberhez képest 22 ponttal romlott), míg kissé pozitív az egyéb turisztikai szektorban (+4 pont, októberhez képest 7 ponttal javult). Létszám kategóriák szerint a **cégek** előző év azonos időszakához mért **üzleti helyzete az alsó három csoportban romlott** októberhez képest, míg a 15 fő feletti cégeknél javult.

A turisztikai cégek 60%-a a működési költségei² növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához mérten, 36% esetében nem változtak e költségek, míg 4% jelzett csökkenést. A szálláshely-szolgáltatásban működő cégek 58%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, míg a vendéglátásban működők 54%-a, az egyéb turisztikai szektorokban működőknek 67%-a. **A működési költségek az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten átlagosan 22%-kal nőttek a szektorban** (ez alacsonyabb az októberben mért 30%-nál).

A működési költségek elmúlt 3 havi változásának arányai az előző év azonos időszakához mérten csak alig módosultak az elmúlt néhány hónapban. Továbbra is a növekedést jelzők aránya a domináns, ugyanakkor lassan, de továbbra is emelkedik a stagnálást jelzők súlya.

² Működési költségek: pl. energiaköltség, bérköltség, anyagköltség, karbantartási költség stb.

A működési költségek elmúlt 3 havi alakulásának mozgóátlaga az előző év azonos időszakához képest – 2022. július - 2023. november (megoszlás, %, 3 hónap mozgóátlaga)

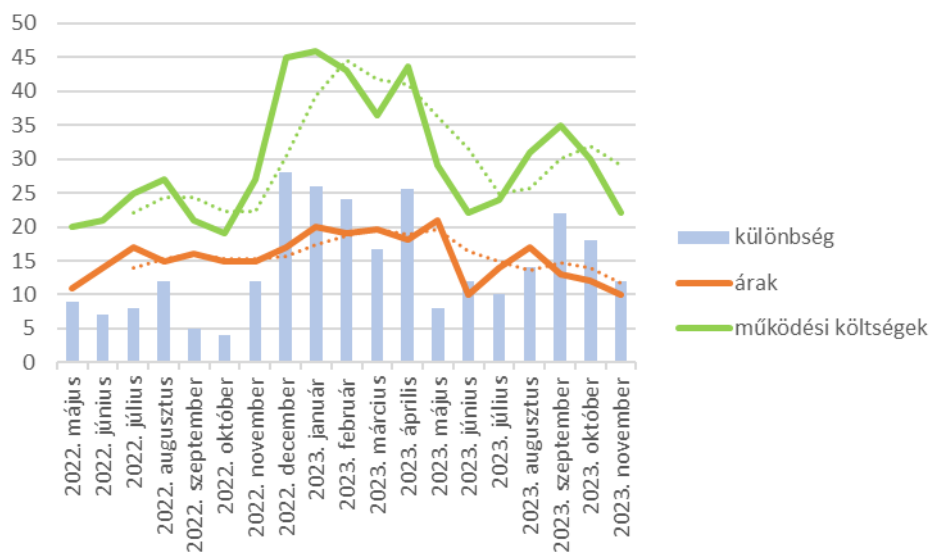

Forrás: GKI

A várt működési költségek indexe, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -19 ponton áll (vagyis a vállalkozások **költségemelkedést várnak**), mely a január-augusztusi összességében 48 pontos javulás és a szeptember-októberi 19 pontos romlás után **stagnálást mutat novemberben**. A mutató értéke a szálláshely szolgáltatásban -5 pont, a vendéglátásban -26 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -21 pont. A szálláshely-szolgáltatásban javult, a vendéglátásban romlott, míg az egyéb turisztikai szektorban stagnált az index októberhez képest. **Az elmúlt három hónap folyamatai azt mutatják, hogy tavaly őszhöz hasonlóan erős a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, ugyanakkor ennek mértéke jóval kisebb, mint a 2022-ben mért.**

2023. novemberben a turisztikai cégek 50%-a szolgáltatási árainak növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan (októberben 63% volt ez az arány) **az előző év azonos időszakához mérten**, 46%-uk nem változtatott az árakon, míg csökkenést 4% jelzett. Létszámkategória szerinti bontásban a 3 főnél kisebb és a 15 főnél nagyobb cégek emeltek árat a legkisebb arányban (42, illetve 48%). A 6-15 fős cégeknél 55%, a 3-5 fős cégeknél 50% emelt. **Az áremelkedés átlagosan 10%-os volt** (októberben 12%-ot mértünk) **az előző év azonos időszakához mérten. Vagyis a működési költségek és a szolgáltatási árak emelkedése közötti olló novemberben újra szűkült.**

Árak és működési költségek változása az előző 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten - 2022. május - 2023. november (%)

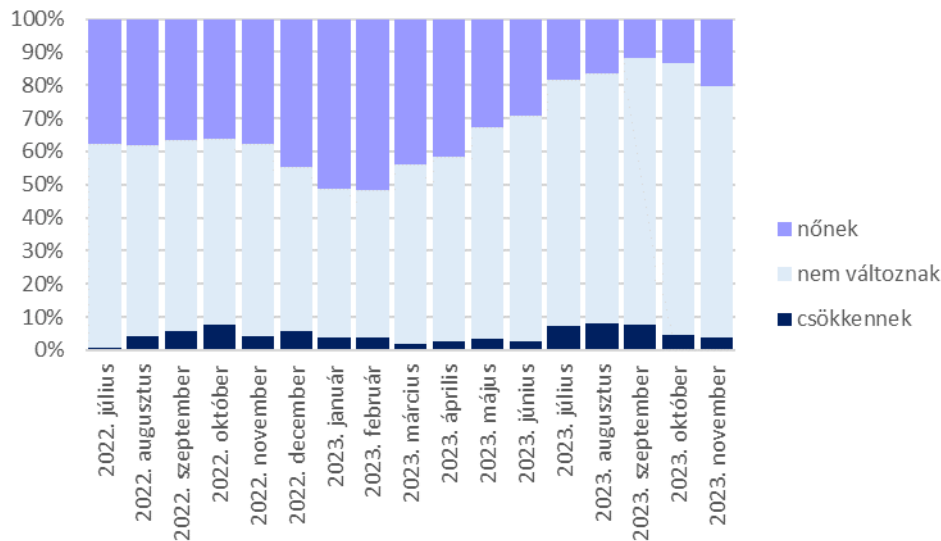

Forrás: GKI

Novemberben a turisztikai cégek 33%-a jelezte, hogy a következő 3 hónapban várhatóan emelni fogja szolgáltatásának árát (októberben 24% volt ez az arány), 64%-uk nem változtat az árakon, míg csökkentést 3% jelzett (előző hónapban 7%). A szálláshelyszolgáltatásban 21% az emelést tervezők aránya, miközben a vendéglátásban 28%, az egyéb turisztikai szektorokban 47% tervez emelni. **A turisztikai cégek 17%-a a közelmúltban is emelt árat és a közeljövőben is emelni fog (mely arány 1 százalékponttal nőtt októberhez képest).**

Az árak következő 3 havi változásának arányait (3 havi mozgóátlag alapján) tekintve jól látszik, hogy a februári mélypont óta szeptemberig csökkent az áremelést tervezők aránya, októberben és novemberben azonban újra nőtt.

Az árak következő 3 havi alakulásának mozgóátlaga - 2022. július - 2023. november (megoszlás, %, 3 hónap mozgóátlaga)

Forrás: GKI

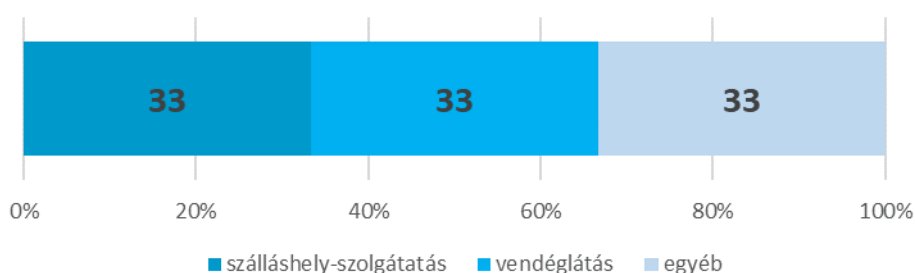
Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra -9 ponton áll, mely **2 pontos javulást mutat októberhez képest** (2022. decemberhez képest ez 18 pontos javulást jelent). **Októberhez képest a szálláshelyszolgáltatásban 18 ponttal -18 pontra csökkent, míg a vendéglátásban 7 ponttal -9 pontra, az egyéb turisztikai szektorban 11 ponttal -3 pontra nőtt az eredményességi index.**

A **turisztikai cégek 34%-a gondolkodik a következő 1 évben fejlesztésben**, mely kissé alacsonyabb arány, mint az 1 hónappal ezelőtt mért 37%.

A VÁLASZADÓK JELLEMZŐI

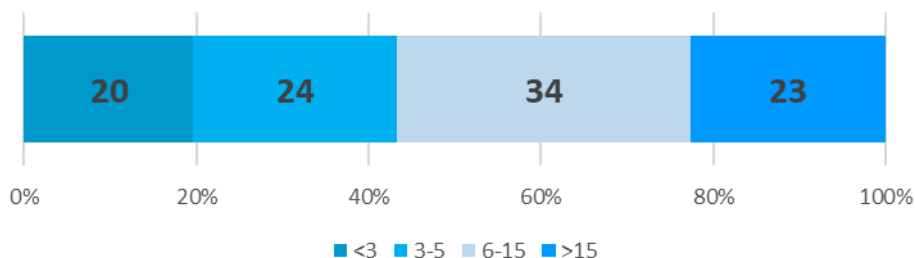
A 2023. októberi felmérésben - hasonlóan a korábbiakhoz - minden alszektor egyharmados arányt képviselt (mivel a válaszadói mintát az árbevétel arányok alapján alakítottuk ki). A válaszadói mintában 20%-ot képviselnek a 3 főnél kevesebbet foglalkoztató cégek, 24%-ot a 3-5 fős vállalkozások, 34%-kal vannak jelen a 6-15 fősök, míg 23%-os arányt képviselnek a 15 főnél nagyobb cégek.

A válaszadó minta megoszlása alágazatok szerint - 2023. november (%)

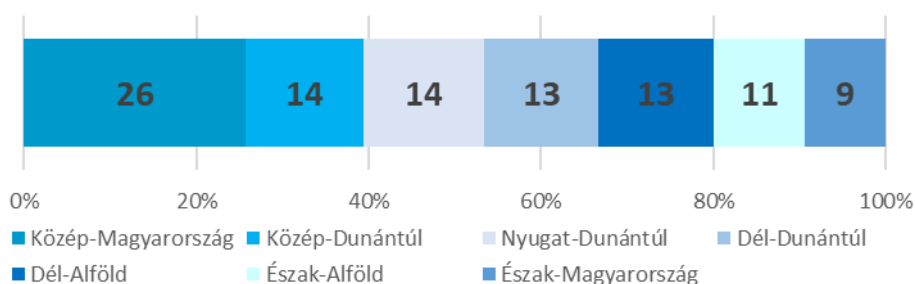
Forrás: GKI

A válaszadó minta megoszlása létszám kategóriák szerint - 2023. november (2022. évi foglalkoztatott létszám főben, %)

Forrás: GKI

A válaszadó minta megoszlása régiók szerint - 2023. november (%)

Forrás: GKI

TURIZMUS KONJUNKTÚRA INDEX

Módszer

A Turizmus Konjunktúra Index (TKI) egy kompozit mutató, mely öt különböző alindexének átlagaként kerül kiszámításra. A TKI index kalkulációjánál megfelelő súlyozás használatával figyelembe vesszük a válaszadó cégek méretét (foglalkoztatottak száma), valamint a turizmus és vendéglátás egyes alágazatainak súlyát. Utóbbit a nemzetgazdaságból képviselt részesedés (alszektor értékesítésének összesített nettó árbevétele) alapján állítjuk elő. Ennek értelmében a két legnagyobb alszektor közül a szálláshely szolgáltatás 29%-os, a vendéglátás pedig 43%-os súllyal szerepel a kalkulációban, míg a többi kisebb alszektor összesített súlya 28%.

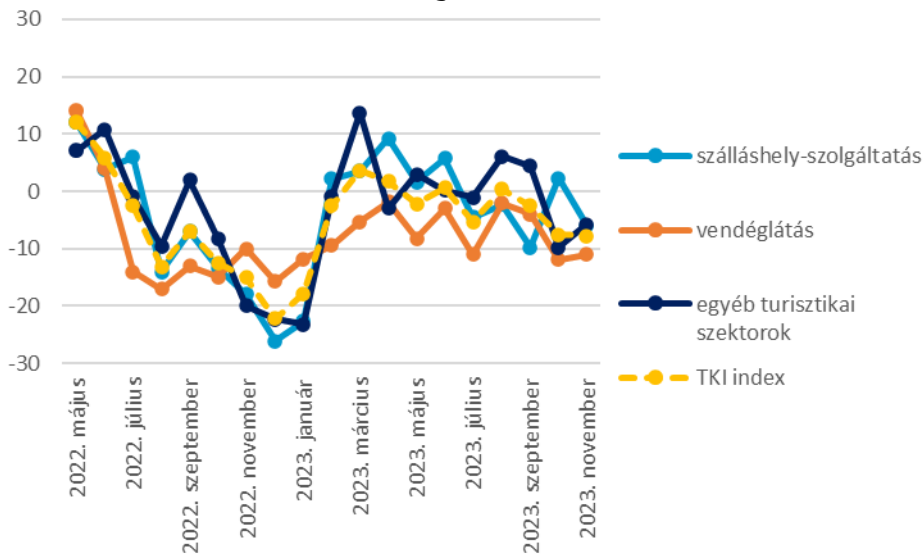
Mind a TKI indexet, mind pedig alindexeit az Európai Unió konjunktúra módszertanához igazodva -100 és +100 közötti skálán értelmezzük (a felmérés kérdőíveiben szereplő, szimmetrikus 1-től 5-ig terjedő skálát transzponáljuk a -100 és +100 közötti skálára). Utóbbi módszertan elősegíti a negatív és a pozitív egyenlegek/válaszok jobb elkülönülését, jobban érzékelteti a havi szintű elmozdulásokat, valamint kiszűri a neutrális válaszokat. Az indexek mellett a többi konjunkturális kérdés elemzésénél is ezt a módszertant használtuk.

A TKI index megalkotásához **öt alindexet használunk, mindegyiknek 20-20% súlyt biztosítva**. Az alindexek a szokásos konjunktúra felmérések alindexeihez hasonlóan mérik egyrészt az **ágazat foglalkoztatási helyzetét** a közelmúltra és a közeljövőre nézve, az ágazat közelmúltbeli és közeljövőbeli **teljesítményét**, valamint a **működési költségek alakulását**. Mivel utóbbit inverz módon értelmezzük (hiszen itt a negatív válasz mutatja a kedvező irányt), ezért értékét az index megalkotásánál -1-gyel szorozzuk.

Az index és összetevőinek alakulása

A TKI index 2023. novemberben -8 ponton állt (-100 és +100 közötti skálán értelmezve), mely azt jelenti, hogy az ágazat szereplői helyzetüket enyhén romlónak érzékelik. Az index értéke **nem változott a 11. hónapban**, ugyanakkor 7 ponttal haladja meg az egy évvel ezelőtti értékét. **A szálláshely szolgáltatásban csökkent az index**, míg a **vendéglátásban és az egyéb turisztikai szektorban emelkedett**.

A TKI index alszektorok szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

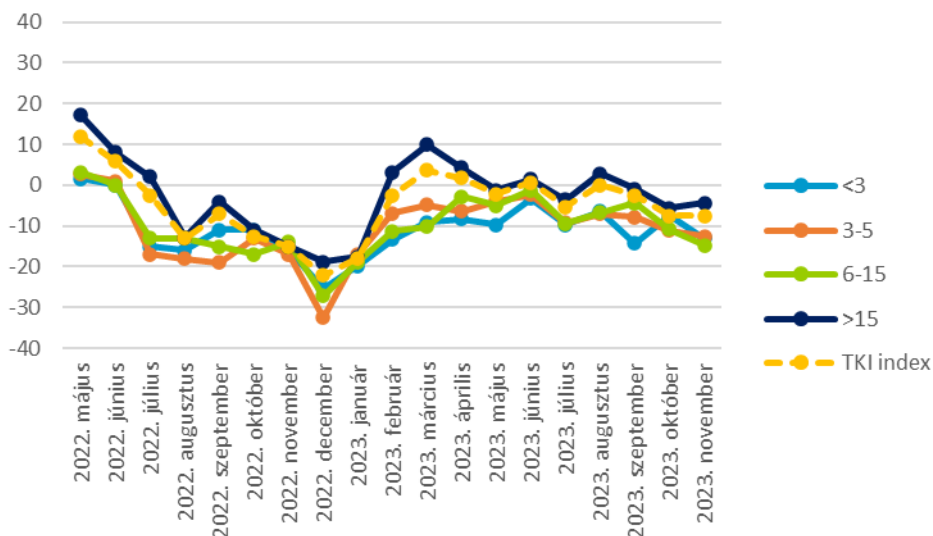

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

Létszámkategóriák szerinti bontás alapján **a konjunktúraindex értéke a 15 fő feletti méretkategóriában nőtt kissé, míg a többiben csökkent.** Novemberben nagyon közel került egymáshoz az első három létszámkategória konjunktúra indexe, mely azt mutatja, hogy **az ezekben működő cégek hasonlóan, de a legnagyobbakhoz képest borúlátóbban értékelik a lehetőségeiket.**

A TKI index létszámkategóriák szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

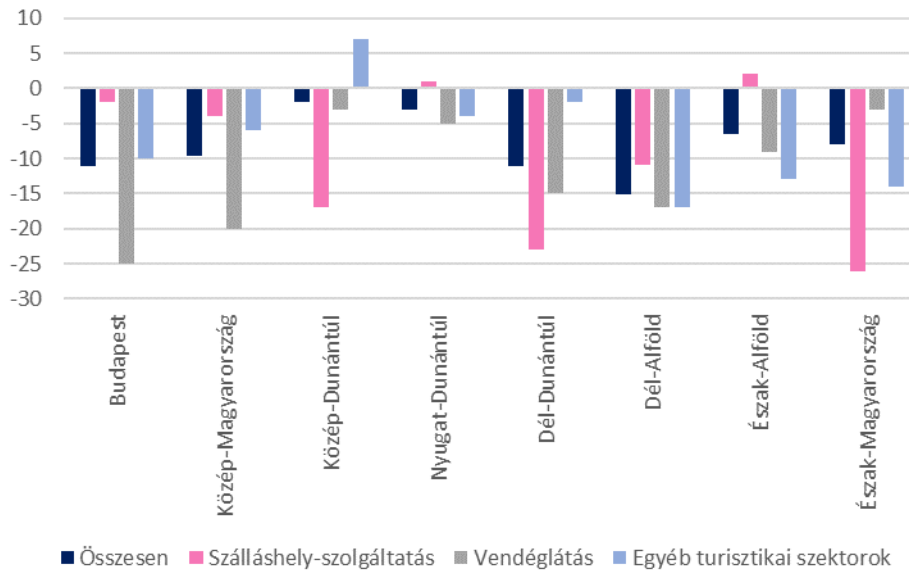

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A teljes turisztikai szektort tekintve a régiók közül mindegyik kedvezőtlen kilátásokat jelzett, közülük Közép- és Nyugat-Dunántúl régió esetében a kilátások csak enyhén negatívak.

TKI index régiók és szektorok szerint - 2023. november (pont)

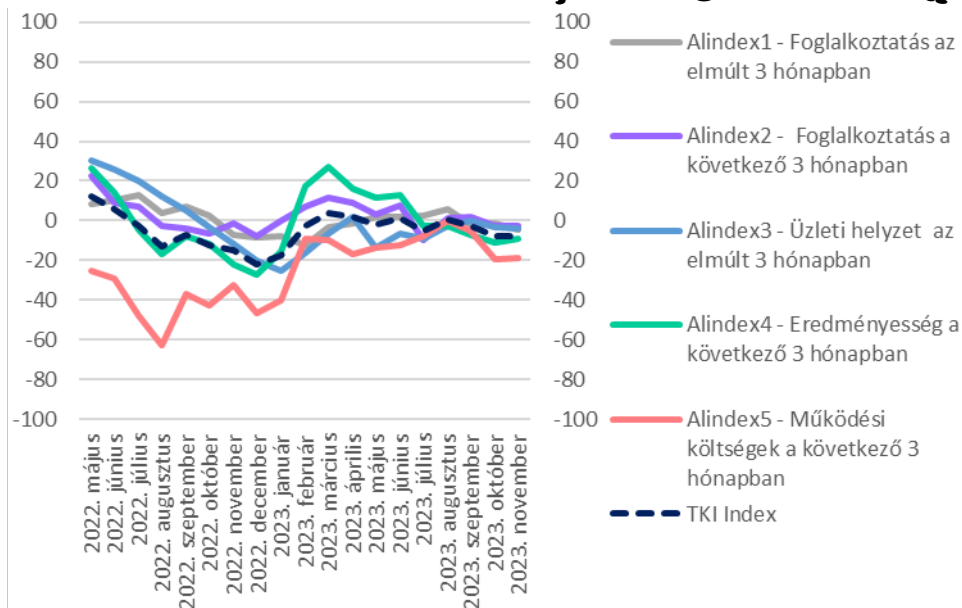
Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javul)

A TKI index egyes összetevő alindexei -100 és +100 közötti skálán mérve az alábbiak szerint alakultak:

- Index1: A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **-4 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **kissé csökkent a kereslet³ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 3 ponttal csökkent az index értéke.** Az egyes alszektorok erősen eltérnek e tekintetben: a mutató az egyéb turisztikai alszektorban a legalacsonyabb (-8 pont), míg a szálláshely-szolgáltatás alszektorban a legmagasabb (-1 pont).

³ Itt azért hasonlítottunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

A TKI index és alindexei - 2022. május - 2023. november (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott/romlik, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult/javul)

- Index2: **A következő három hónapra vonatkozóan -3 pontot mértünk** (az előző év azonos időszakához képest), **mely egyrészt azt jelenti, hogy a cégek enyhén csökkentik állományukat, ugyanakkor a helyzet az előző hónaphoz képest nem változott.** A novemberi indexérték a szálláshely-szolgáltatásban -2 pont (nem változott októberhez képest) a vendéglátásban -6 pont (2 ponttal csökkent októberhez képest), míg az egyéb turisztikai alszektorban -1 pont (1 ponttal nőtt októberhez képest).
- Index3: A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **kissé romló**, -4 ponton állt 2023. novemberben (1 pontos csökkenést mértünk októberhez képest). A mutató a legalacsonyabb, -11 pont a vendéglátásban (ugyanakkor októberhez képest 5 ponttal javult), ennél kevésbé alacsony a szálláshely szolgáltatásban (-5 pont, októberhez képest 22 ponttal romlott), míg kissé pozitív az egyéb turisztikai szektorban (+4 pont, októberhez képest 7 ponttal javult). Létszám kategóriák szerint a **cégek** előző év azonos időszakához mért **üzleti helyzete az alsó három csoportban romlott** októberhez képest, míg a 15 fő feletti cégeknél javult.
- Index4: Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra -9 ponton áll, mely **2 pontos javulást mutat októberhez képest** (2022. decemberhez képest ez 18 pontos javulást jelent). **Októberhez képest a szálláshely-szolgáltatásban 18 ponttal -18 pontra csökkent, míg**

a vendéglátásban 7 ponttal -9 pontra, az egyéb turisztikai szektorban 11 ponttal -3 pontra nőtt az eredményességi index.

- Index5: **A várt működési költségek indexe**, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -19 ponton áll (vagyis a vállalkozások **költségemelkedést várnak**), mely a január-augusztusi összességében 48 pontos javulás és a szeptember-októberi 19 pontos romlás után **stagnálást mutat novemberben**. A mutató értéke a szálláshely szolgáltatásban -5 pont, a vendéglátásban -26 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -21 pont. A szálláshely-szolgáltatásban javult, a vendéglátásban romlott, míg az egyéb turisztikai szektorban stagnált az index októberhez képest. **Az elmúlt három hónap folyamatai azt mutatják, hogy tavaly őszhöz hasonlóan erős a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, ugyanakkor ennek mértéke jóval kisebb, mint a 2022-ben mért.**

A FELMÉRÉS TOVÁBBI EREDMÉNYEI

Foglalkoztatás

A felmérésben résztvevő vállalatok **átlagosan 15 főt foglalkoztattak 2022-ben**, a vendéglátásban 17 főt, a szálláshely-szolgáltatásban 14 főt, míg az egyéb turisztikai szektorban működő cégeknél 12 főt. A foglalkoztatott létszámból átlagosan 8%-ot tesznek ki a gyakornokok vagy külsősök.

A **foglalkoztatott létszám alakulása az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **-4 ponton** áll, mely azt mutatja, hogy **kissé csökkent a kereslet⁴ a turisztikai ágazatban igényelt munkaerő iránt. Az elmúlt hónaphoz képest 3 ponttal csökkent az index értéke.** Az egyes alszektorok erősen eltérnek e tekintetben: a mutató az egyéb turisztikai alszektorban a legalacsonyabb (-8 pont), míg a szálláshely-szolgáltatás alszektorban a legmagasabb (-1 pont).

Foglalkoztatott létszám változása - 2023. október - 2023. november (pont)

Forrás: GKI; Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökkent/csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nőtt/nő)

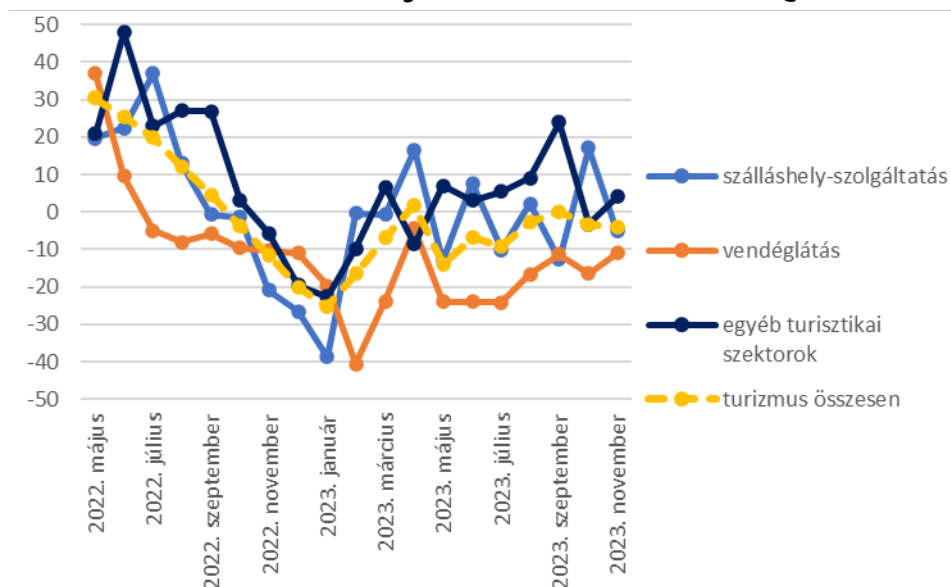
A következő három hónapra vonatkozóan -3 pontot mértünk (az előző év azonos időszakához képest), **mely egyrészt azt jelenti, hogy a cégek enyhén csökkentik állományukat, ugyanakkor a helyzet az előző hónaphoz képest nem változott.** A novemberi indexérték a szálláshely-szolgáltatásban -2 pont (nem változott októberhez képest) a vendéglátásban -6 pont (2 ponttal csökkent októberhez képest), míg az egyéb turisztikai alszektorban -1 pont (1 ponttal nőtt októberhez képest).

⁴ Itt azért hasonlítottunk az előző évhez, mert a szektorban jelentős a szezonális, melyet célszerű kiszűrni.

Üzleti helyzet, teljesítmény

A **vállalkozások átlagos üzleti helyzete az elmúlt három hónapban** az előző év azonos időszakához képest **kissé romló**, -4 ponton állt 2023. novemberben (1 pontos csökkenést mértünk októberhez képest). A mutató a legalacsonyabb, -11 pont a vendéglátásban (ugyanakkor októberhez képest 5 ponttal javult), ennél kevésbé alacsony a szálláshely szolgáltatásban (-5 pont, októberhez képest 22 ponttal romlott), míg kissé pozitív az egyéb turisztikai szektorban (+4 pont, októberhez képest 7 ponttal javult). Létszám kategóriák szerint a **cégek** előző év azonos időszakához mért **üzleti helyzete az alsó három csoportban romlott** októberhez képest, míg a 15 fő feletti cégeknél javult.

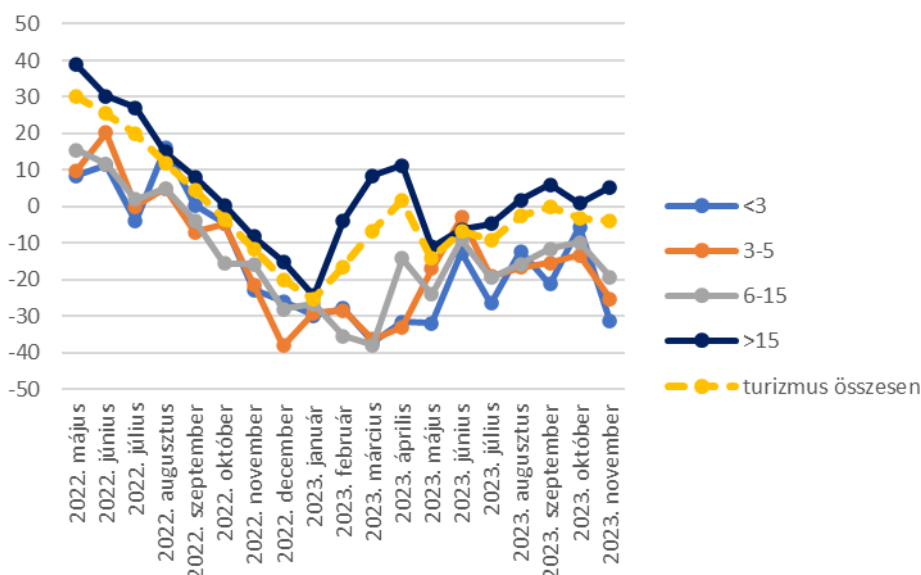
Az üzleti helyzet alakulása az elmúlt három hónapban alszektorok szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult)

Az üzleti helyzet alakulása az elmúlt három hónapban létszám kategória szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

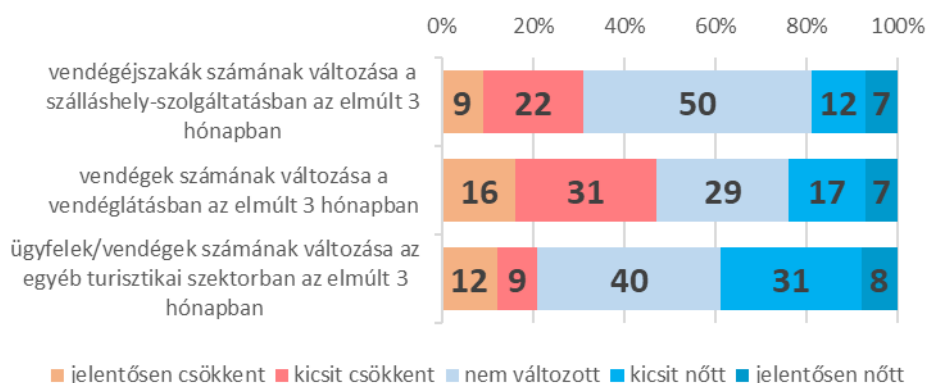

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen romlott, +100 pedig azt, hogy jelentősen javult)

A **vendégéjszakák számában** a szállásadók **19%-a** jelzett növekedést (azonban mindössze 7% jelentős mértékűt) **az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához képest**, míg 31%-uk számolt be visszaesésről (9% jelentős mértékűről). A **vendéglátásban** működők teljesítménye kedvezőtlenebb volt, **24%-uk számolt be vendégforgalom növekedésről** (7% jelentős mértékűről) **az előző év azonos időszakához képest**, míg **47% számolt be visszaesésről** (16% jelentős mértékűről).

Alágazati teljesítmény változása az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest - 2023. november (megoszlás, %)

Forrás: GKI

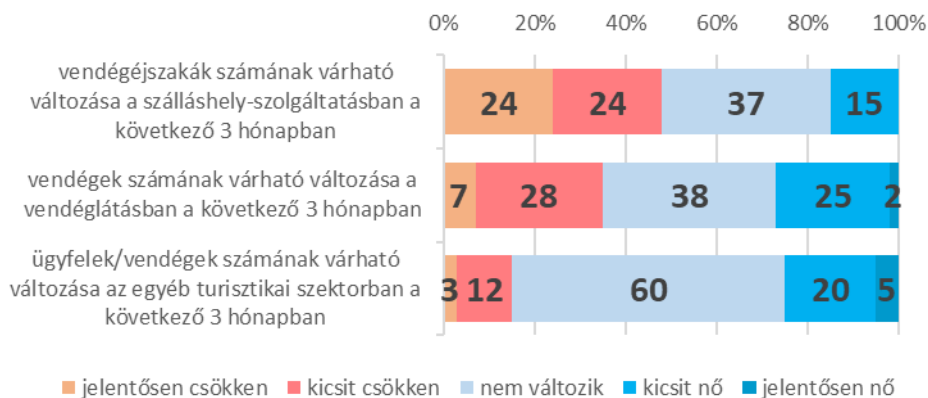
Az **egyéb turisztikai szektorban** működők teljesítménye kedvezőbb a másik kettőénél, **39%-uk számolt be ügyfélforgalom növekedésről** (8% jelentős mértékűről) **az előző**

év azonos időszakához képest, míg 21% számolt be visszaesésről (12% jelentős mértékűről).

A turizmus **teljesítmény várakozások indexe** (a szálláshely-szolgáltatásban vendégéjszakák számát, a vendéglátásban a vendégek számát, az egyéb turisztikai szektorban tevékenységtől függően a vendégek/ügyfelek/foglalások számát méri) **7 ponttal -8 pontra csökkent 2023. novemberben** (mely 2022. decemberhez képest 12 ponttal magasabb). Így jóval alacsonyabb, mint a GKI EU számára készülő konjunktúrakutatásában mért szolgáltatási szektor indexé (+12 pont), ugyanakkor jelentősen meghaladja a nemzetgazdasági átlagot (-20 pont), valamint az építőipar (-41 pont), az ipar (-33 pont), valamint a kereskedelem (-17 pont) átlagait.

A következő három hónapban az előző év azonos időszakához képest **a szállásadók 15%-a növekedést, 37%-uk stagnálást, s 48%-uk visszaesést vár a vendégéjszakák számában. A vendéglátásban működők közül 27% vár vendégforgalom növekedést** az előző év azonos időszakához képest, míg 38% stagnálást, **35%-uk pedig visszaesést vetít előre.** Az **egyéb turisztikai szektorban** működők **25%-a vár ügyfélforgalom növekedést** az előző év azonos időszakához képest, míg **15%-uk visszaesést prognosztizál** (stagnálást 60% vár).

Alágazati teljesítmény várható változása a következő 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest - 2023. november (megoszlás, %)

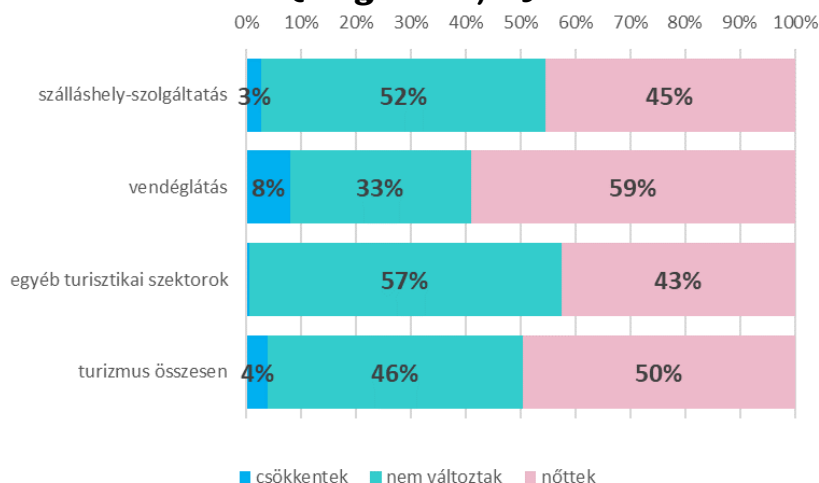
Forrás: GKI

Árak, költségek

2023. novemberben a turisztikai cégek 50%-a szolgáltatási árainak növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan (októberben 63% volt ez az arány) **az előző év azonos időszakához mérten**, 46%-uk nem változtatott az árakon, míg csökkenést 4% jelzett. Létszámkategória szerinti bontásban a 3 főnél kisebb és a 15 főnél nagyobb cégek emeltek árat a legkisebb arányban (42, illetve 48%). A 6-15 fős cégeknél 55%, a 3-5 fős cégeknél 50% emelt.

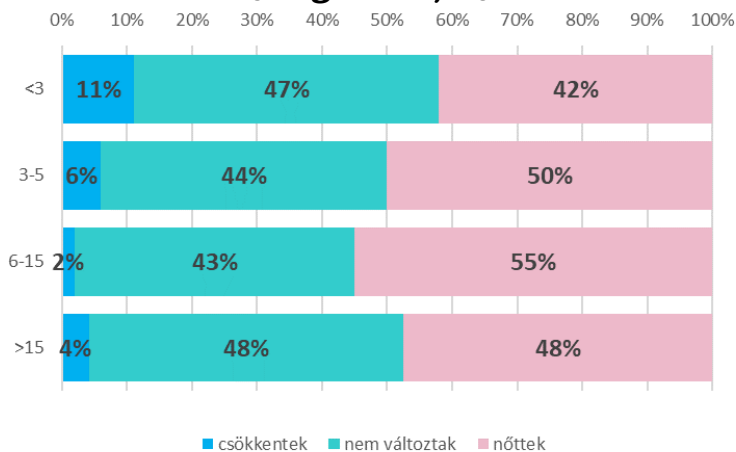
Az áremelkedés átlagosan 10%-os volt (októberben 12%-ot mértünk) **az előző év azonos időszakához mérten. Vagyis a működési költségek és a szolgáltatási árak emelkedése közötti olló novemberben újra szűkült.**

Az árak alakulása az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. november
(megoszlás, %)

Forrás: GKI

Az árak alakulása az elmúlt 3 hónapban létszámkategória szerint - 2023. november
(megoszlás, %)

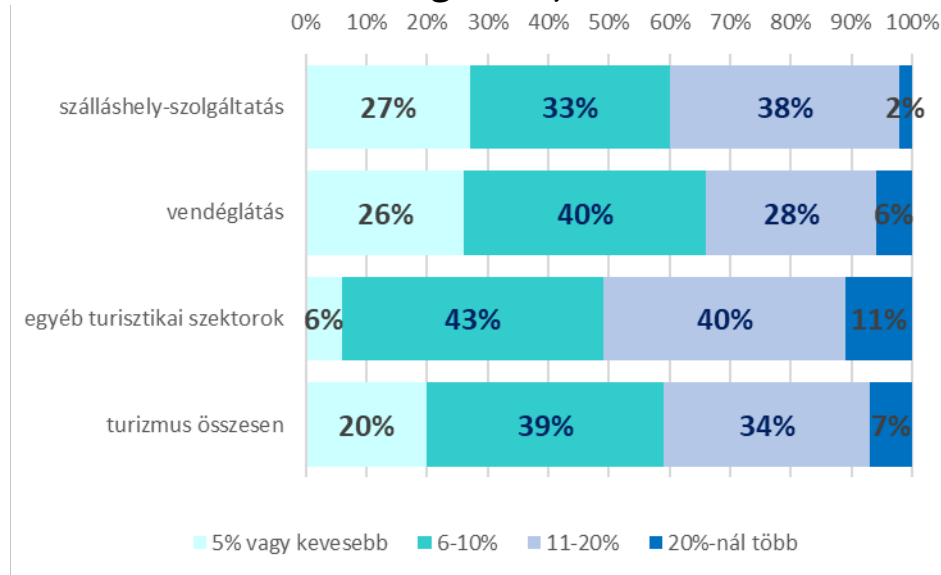

Forrás: GKI

Az áremelést végrehajtó turisztikai cégek 20%-a 5%-kal vagy ennél kisebb mértékben növelte árait az előző év azonos időszakához képest, 39%-a 6-10% között (a legtöbb cég e kategóriába esik), 34%-a 11-20% között, míg a fennmaradó 7%-a ennél is többel emelt. A szálláshely-szolgáltatásban a szállásadók 27%-a 6% alatti, 33%-a 6-10% közötti emelést valósított meg, míg 40%-uk ennél többet. A vendéglátásban a cégek 26%-a 6%-nál kisebb, 40%-a

6-10% közötti, míg 34%-a ennél nagyobb mértékben emelt. Az egyéb turisztikai szektorban működők 6%-a maximum 5%-ot emelt, 43%-a 6-10% között, míg 51%-a 10%-nál nagyobb ütemben emelte árait.

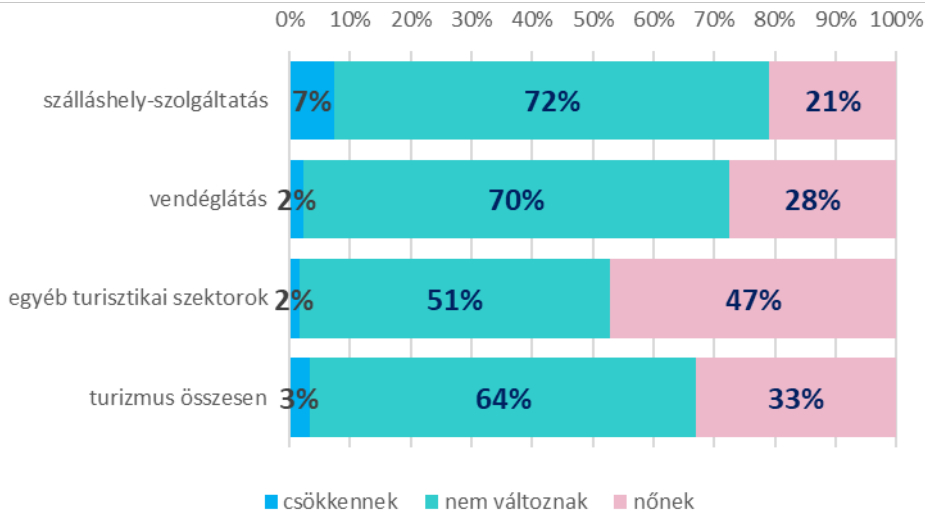
Az áremelés mértéke az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint - 2023. november
(megoszlás, %)

Forrás: GKI

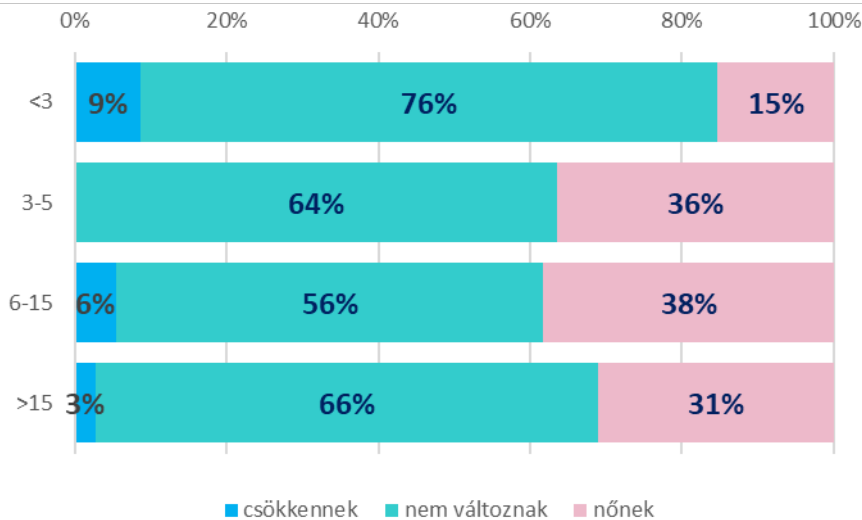
Novemberben a turisztikai cégek 33%-a jelezte, hogy a következő 3 hónapban várhatóan emelni fogja szolgáltatásának árát (októberben 24% volt ez az arány), 64%-uk nem változtat az árakon, míg csökkentést 3% jelzett (előző hónapban 7%). A szálláshely-szolgáltatásban 21% az emelést tervezők aránya, miközben a vendéglátásban 28%, az egyéb turisztikai szektorokban 47% tervez emelni. **A turisztikai cégek 17%-a a közelmúltban is emelt árat és a közeljövőben is emelni fog (mely arány 1 százalékponttal nőtt októberhez képest).**

Az árak várható alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2023. november (megoszlás, %)

Forrás: GKI

Az árak várható alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest létszámkategória szerint - 2023. november (megoszlás, %)

Forrás: GKI

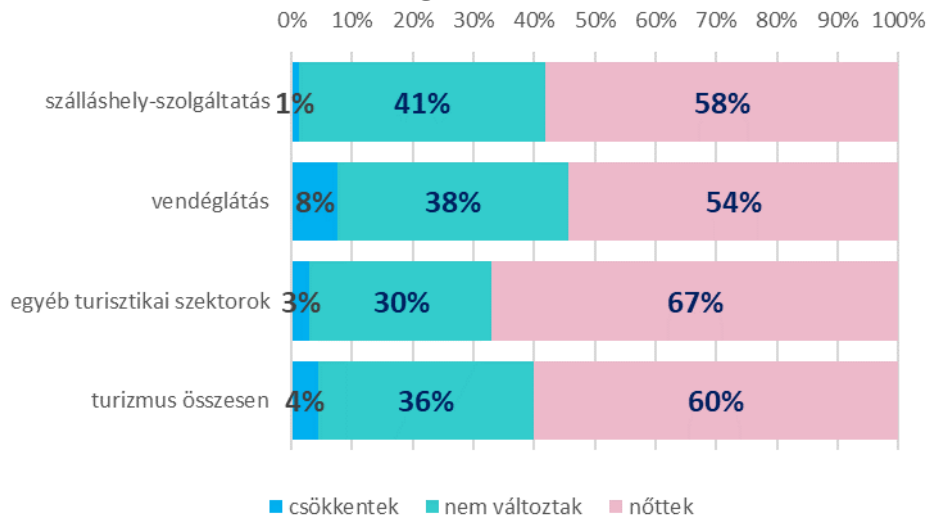
Az árak múltbeli és jövőbeli alakulása - 2023. november (megoszlás, teljes tábla=100%)

		elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához képest		
		csökkent	nem változott	nőtt
a következő 3 hónapban várhatóan a jelenlegihez képest	csökken	1%	2%	1%
	nem változik	2%	31%	31%
	nő	1%	14%	17%

Forrás: GKI

A turisztikai cégek 60%-a a működési költségei⁵ növekedéséről számolt be az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához mérten, 36% esetében nem változtak e költségek, míg 4% jelzett csökkenést. A szálláshely-szolgáltatásban működő cégek 58%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről, míg a vendéglátásban működők 54%-a, az egyéb turisztikai szektorokban működőknek 67%-a.

A működési költségek alakulása az elmúlt 3 hónapban alszektorok szerint az előző év azonos időszakához mérten - 2023. november (megoszlás, %)

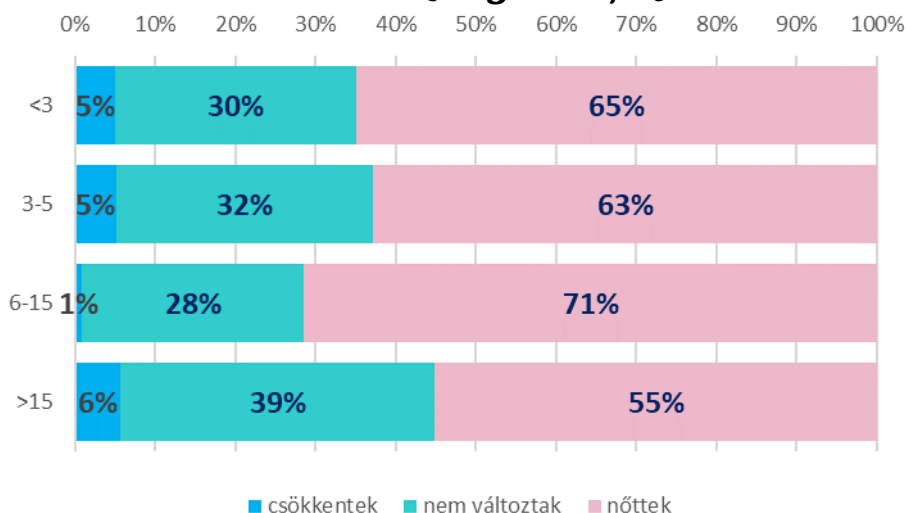

Forrás: GKI

Létszám kategóriák szerint **a 15 főnél többet foglalkoztató cégek 55%-a számolt be működési költségeinek növekedéséről az elmúlt 3 hónapra vonatkozóan az előző év azonos időszakához mérten**, a 6-15 fősöknek 71%-a, a 3-5 fősök 63%-a, míg a náluk kisebbeknek 65%-a.

⁵ Működési költségek: pl. energiaköltség, bérköltség, anyagköltség, karbantartási költség stb.

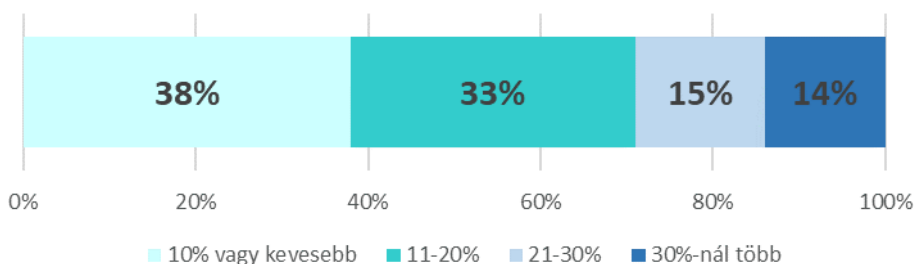
A működési költségek alakulása az elmúlt 3 hónapban létszám kategóriák szerint az előző év azonos időszakához mérten - 2023. november (megoszlás, %)

Forrás: GKI

A működési költségek az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten átlagosan 22%-kal nőttek a szektorban (ez alacsonyabb az októberben mért 30%-nál). A turisztikai cégek 38%-a 10%-os vagy ennél kisebb költségnövekedést érzékelt, 33%-a 11-20% közöttit, 15%-a 21-30% közöttit, míg a fennmaradó 14% ennél is többet.

A működési költségek növekedésének mértéke az elmúlt 3 hónapban az előző év azonos időszakához mérten - 2023. november (megoszlás, %)

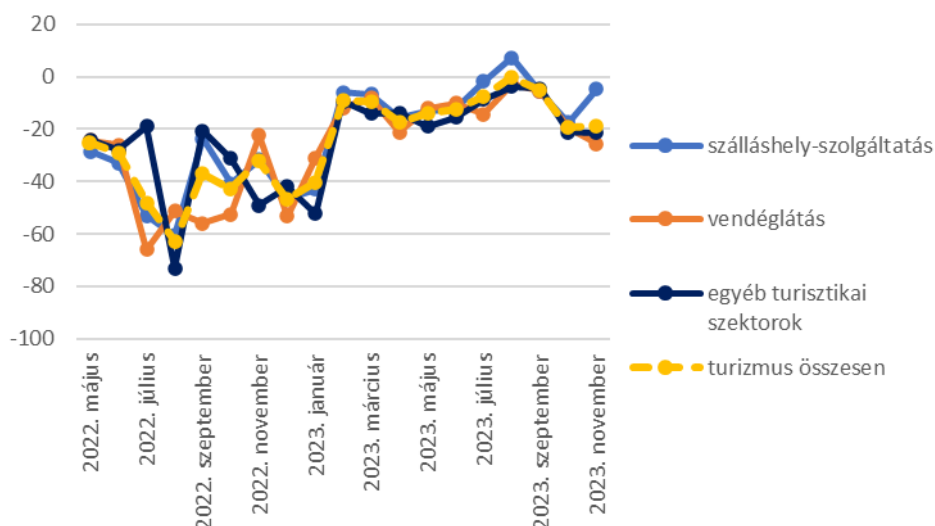

Forrás: GKI

A várt működési költségek indexe, mely a felmérés időpontjához képest mutatja e kiadások alakulását **a következő 3 hónapban**, -19 ponton áll (vagyis a vállalkozások **költségemelkedést várnak**), mely a január-augusztusi összességében 48 pontos javulás és a szeptember-októberi 19 pontos romlás után **stagnálást mutat novemberben**. A mutató értéke a szálláshely szolgáltatásban -5 pont, a vendéglátásban -26 pont, míg az egyéb turisztikai szektorban -21 pont. A szálláshely-szolgáltatásban javult, a vendéglátásban romlott, míg az egyéb turisztikai szektorban stagnált az index októberhez képest. **Az elmúlt három hónap folyamatai azt mutatják, hogy**

tavaly őszhöz hasonlóan erős a szolgáltatókra nehezedő költségnyomás, ugyanakkor ennek mértéke jóval kisebb, mint a 2022-ben mért.

A működési költségek alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

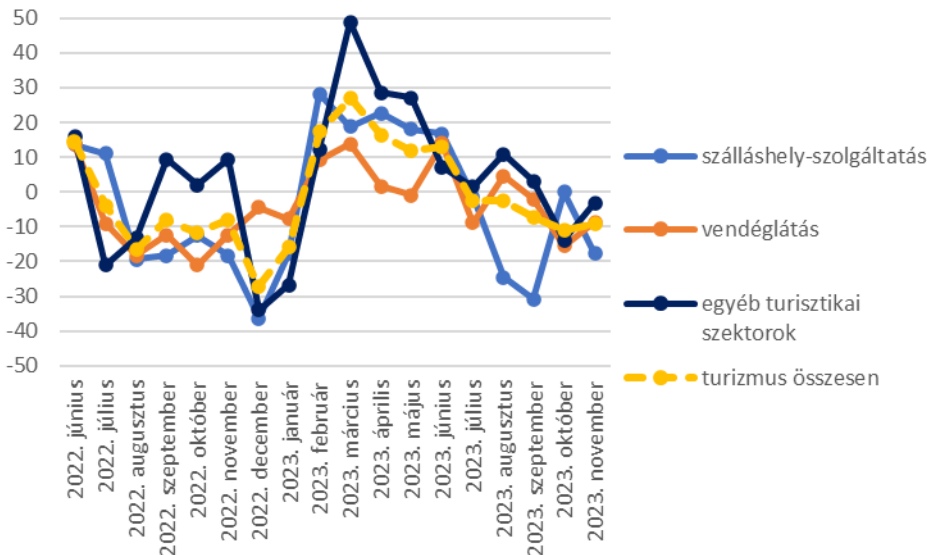
Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen nő, +100 pedig azt, hogy jelentősen csökken)

Eredményesség

Az **üzleti tevékenység eredményének indexe** a jelenhez képest a következő három hónapra -9 ponton áll, mely **2 pontos javulást mutat októberhez képest** (2022. decemberhez képest ez 18 pontos javulást jelent). **Októberhez képest a szálláshely-szolgáltatásban 18 ponttal -18 pontra csökkent, míg a vendéglátásban 7 ponttal -9 pontra, az egyéb turisztikai szektorban 11 ponttal -3 pontra nőtt az eredményességi index.**

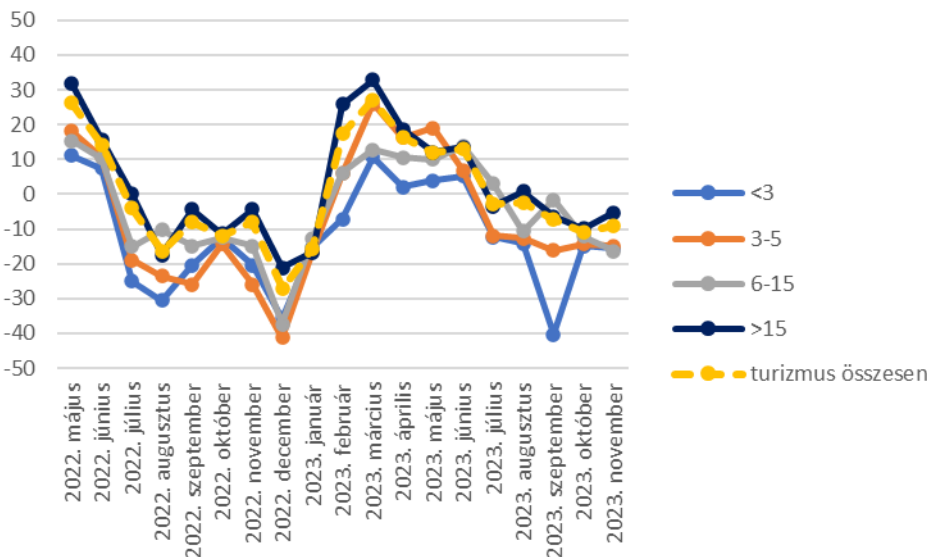
Az üzleti tevékenység eredményének alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest alszektorok szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

Forrás: GKI

Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nő)

Az üzleti tevékenység eredményének alakulása a következő 3 hónapban a jelenlegihez képest létszámkategória szerint - 2022. május - 2023. november (pont)

Forrás: GKI

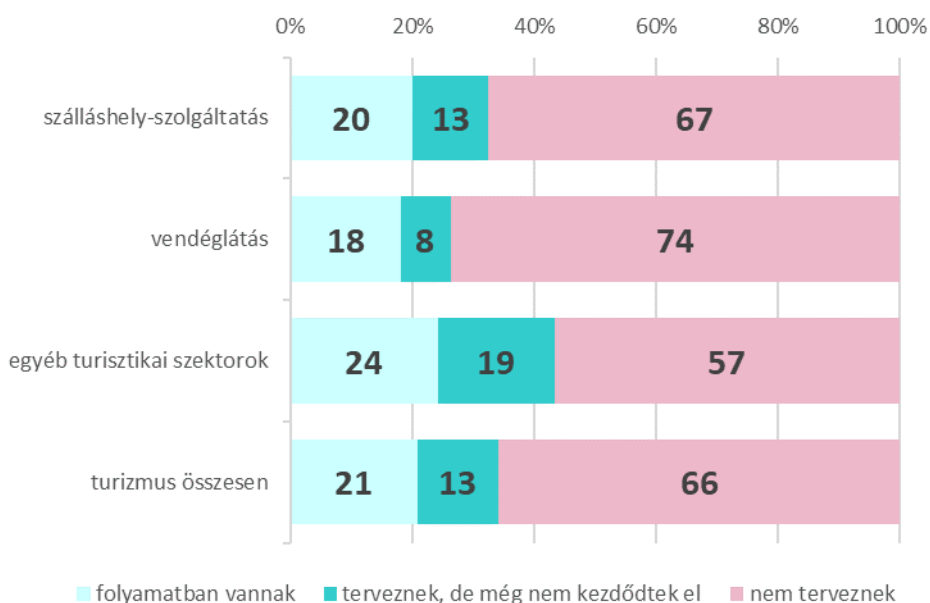
Megjegyzés: -100-tól +100-ig terjedő skálán (ahol -100 azt jelenti, hogy jelentősen csökken, +100 pedig azt, hogy jelentősen nő)

Fejlesztések

A **turisztikai cégek 34%-a gondolkodik a következő 1 évben fejlesztésben**, mely kissé alacsonyabb arány, mint az 1 hónappal ezelőtt mért 37%. A cégek 66%-a nem

tervez fejlesztést a következő egy évben. A szálláshely-szolgáltatásban érdekeltek 33%-a, a vendéglátásban működők 26%-a, míg az egyéb turisztikai szektorok cégeinek 43%-a fejleszt már most vagy a következő egy évben.

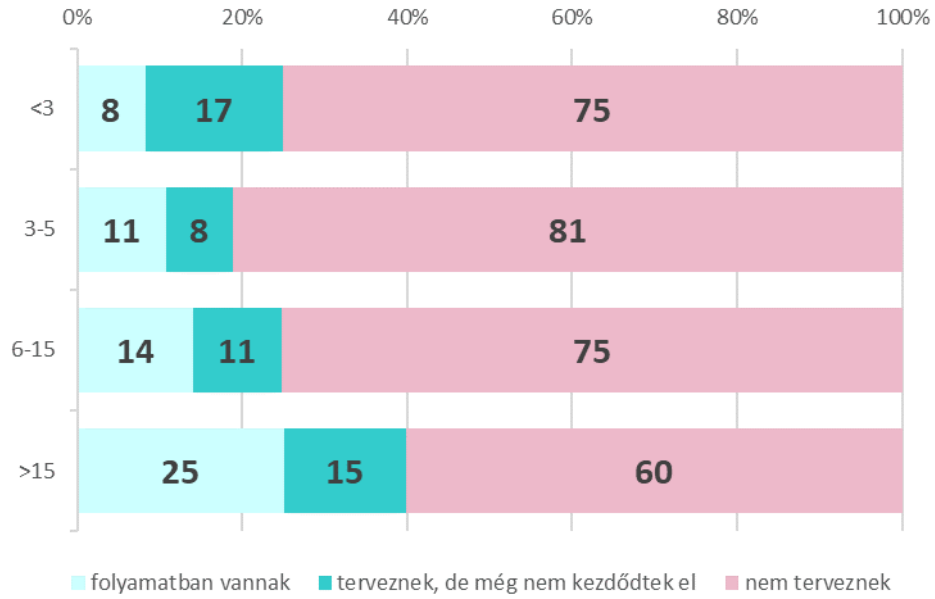
Fejlesztési tervek a következő 12 hónapban - 2023. november (megoszlás)

Forrás: GKI

Létszám kategóriák szerinti bontást vizsgálva a 15 fő feletti 40%-a fejleszt a következő 12 hónapban, utóbbiak közel kétharmada el is kezdte az ezzel járó beruházást. A 6-15 fősök esetében 25% tervez fejlesztést, a 3-5 fős cégeknek 19%-a, míg az ennél kisebbeknek 25%-a.

Fejlesztési tervek a következő 12 hónapban - 2023. november (megoszlás)

Forrás: GKI